

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สามารถใช้เป็นกรอบการศึกษาวิจัย ตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร
3. องค์การบริหารส่วนตำบล
4. องค์การบริหารส่วนตำบลนาถ่อน
5. คณะกรรมการหมู่บ้าน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

1. ความหมายของความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น (Opinion) ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลายท่านมีความสอดคล้องและคล้ายคลึงกัน ดังต่อไปนี้

เผด็จ เอมวงศ์ (2529 : 8) สรุปว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดแสดงออกโดยสถานภาพความเชื่อ พื้นฐานความรู้ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมเดิมของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งการแสดงความคิดเห็นของบุคคลนั้นบุคคลอื่นอาจไม่เห็นด้วยก็ได้

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2533 : 78) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางวาจาของเจตคติการที่บุคคลกล่าวว่าเขามีความเชื่อ หรือความรู้สึกอย่างไรเป็นการแสดงความคิดเห็นของบุคคลตั้งนั้นการวัด ความคิดเห็นของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

जारอง เงินดี (2534 : 2) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดในลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ ความคิดเห็นนั้นอาจกล่าวได้ว่า

เป็นการแสดงออกของทัศนคติก็ได้ สังเกตและวัดได้จากคนแต่มีส่วนที่แตกต่างไปจากทัศนคตินั้นเข้าตัวอาจจะตระหนักหรือไม่ตระหนักก็ได้

นพมาศ ชีระเวคิน (2539 : 99) ได้กล่าวไว้ว่าความคิดเห็นนั้นถูกจัดว่าเป็นส่วนที่มนุษย์ได้แสดงออกมาโดยการพูดหรือการเขียน มนุษย์นั้นจะพูดจากใจจริงพูดตามสังคมหรือพูดเพื่อเอาใจผู้ฟังก็ตาม แต่เมื่อพูดหรือเขียนไปแล้วก็ทำให้เกิดผลได้ คนส่วนใหญ่มักจะถือว่าสิ่งที่มนุษย์แสดงออกมานั้นเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความในใจ

ธีระศักดิ์ บันทุปภา (2542 : 55) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้สึกนึกคิด การตัดสินใจ และความเชื่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือ เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ด้วยการพูด การเขียน โดยมีอารมณ์ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมในขณะนั้น อาจเป็นพื้นฐานในการแสดงออก ซึ่งอาจถูกหรือไม่ก็ได้ อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธ จากคนอื่นได้ ความคิดเห็นจึงอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา

กู๊ด (Good. 1973 : 339) ให้คำจำกัดความว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ การตัดสินใจ ความรู้สึกประทับใจที่ไม่ได้มาจากการพิสูจน์หรือซึ่งนำหนักความถูกต้องหรือไม่

ไอร์แซก (Isaak. 1981 : 203) ให้ความหมายว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางคำพูดหรือคำตอบที่บุคคลได้แสดงออกต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยเฉพาะจากคำถามที่ได้รับทั่ว ๆ ไป ซึ่งปกติแล้วความคิดเห็นต่างจากเจตคติ คือ ความคิดเห็นจะเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เจตคติจะเป็นเรื่องทั่วไป ซึ่งมีความหมายกว้างกว่า

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกที่เกิดจากการรับรู้ ความรู้สึก ความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาจแสดงออกมาในรูปแบบของคำพูด การเขียนก็ได้ ความคิดเห็นของแต่ละคนอาจแตกต่างกันหรือคล้ายคลึงกันก็ได้ ขึ้นอยู่กับพื้นฐานในการแสดงออกของแต่ละบุคคล เช่น ความรู้ ประสบการณ์ การได้รับข้อมูลข่าวสาร บทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

การแสดงความคิดเห็นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ซึ่งความคิดเห็นของแต่ละคนต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งแม้เป็นเรื่องเดียวกัน ไม่จำเป็นต้องเหมือนกันเสมอไปและอาจแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ได้รับมามีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ดังนี้

2.1 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความคิดเห็นว่า ขึ้นอยู่กับกลุ่มทางสังคมในหลายประการ คือ (จำเรียง ภาวจิตร. 2536 : 248-249)

2.1.1 ภูมิหลังทางสังคม หมายถึง กลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปด้วย เช่น ความคิดเห็นระหว่างผู้เยาว์กับผู้สูงอายุ ชาวเมืองกับชาวชนบท เป็นต้น

2.1.2 กลุ่มอ้างอิง หมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใคร หรือ กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้แก่ผู้ใด หรือการกระทำที่คำนึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกันหรืออ้างอิงกันได้ เช่น ประกอบอาชีพเดียวกัน การเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือสมาคมเดียวกัน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วย

2.1.3 กลุ่มกระตือรือร้น หรือกลุ่มเฉื่อยชา หมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นเป็นพิเศษอันจะก่อให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ย่อมส่งผลต่อการจูงใจให้บุคคลที่เป็นสมาชิกเหล่านั้นมีความคิดเห็นที่คล้อยตามได้ว่าจะให้คล้อยตามในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม ในทางตรงกันข้ามกลุ่มเฉื่อยชาที่จะไม่มีอิทธิพลต่อสมาชิกนัก

2.2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น ดังนี้ (Oskamp. 1977 : 119-113)

2.2.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Genetic and physiological factors) เป็นปัจจัยตัวแรกที่มีค้อยจะได้พูดถึงมากนัก โดยมีการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านพันธุกรรมจะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษาเจตคติ หรือความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ ได้ปัจจัยด้านร่างกาย เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลกระทบจากการใช้ยาเสพติด จะมีผลต่อ ความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล เช่นคนที่มีความคิดอนุรักษนิยมมักจะเป็นคนที่มีอายุมาก เป็นต้น

2.2.2 ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (Direct personal experience) คือ บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดเห็นต่าง ๆ จากประสบการณ์โดยตรง เป็นการกระทำหรือพบเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ โดยตนเอง ทำให้เกิดเจตคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเอง

ได้รับ เช่น เด็กทารกที่แม่ได้ป้อนน้ำนมคั้นให้ทาน เขาจะมีความรู้สึกชอบ เนื่องจากน้ำนมหวาน เย็น หอมชื่นใจ ทำให้เขามีความรู้สึกต่อ น้ำนมที่ได้ทานเป็นครั้งแรกเป็นประสบการณ์โดยตรงที่เขาได้รับ

2.2.3 อิทธิพลจากครอบครัว (Parental influence) เป็นปัจจัยที่บุคคลเมื่อเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และครอบครัว ทั้งนี้เมื่อตอนเป็นเด็กเล็กจะได้รับการอบรมสั่งสอน ทั้งในด้านความคิด การตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายการให้รางวัลและการลงโทษ ซึ่งเด็กจะได้รับจากครอบครัว และจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับมา

2.2.4 เจตคติความคิดเห็นของกลุ่ม (Group determinants of attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นหรือเจตคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นความคิดเห็นและเจตคติต่าง ๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในโรงเรียน กลุ่มอ้างอิงต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความคล้อยตามเป็นไปตามกลุ่มได้

2.2.5 สื่อมวลชน (Mass Media) เป็นสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับสื่อเหล่านี้ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ จะมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็นมีความรู้สึกต่าง ๆ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากการสื่อ

2.3 ปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่อาจเหมือนกันหรือแตกต่างกันออกไป คือ (กิตติ สุทธิสัมพันธ์. 2542 : 12-13)

2.3.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

- 1) ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย คือ เพศ อวัยวะ ความครบถ้วนสมบูรณ์ของอวัยวะต่าง ๆ คุณภาพสมอง
- 2) ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลต่อการแสดงออก ซึ่งความคิดเห็นและการศึกษาทำให้บุคคลที่มีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น และคนที่มีความรู้มักจะมีความคิดเห็นในเรื่องต่างๆอย่างมีเหตุผล
- 3) ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติของบุคคลต่อเรื่องต่าง ๆ ซึ่งอาจจะได้จากการเรียนรู้กลุ่มบุคคลในสังคม หรือจากการอบรมสั่งสอนของครอบครัว
- 4) ประสบการณ์ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่และความรับผิดชอบต่องาน ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น

2.3.2 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

1) สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ สิ่งต่างๆ เหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นของบุคคล เป็นการได้รับรู้ข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ ของแต่ละบุคคล

2) กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล เพราะเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใด ก็จะต้องยอมรับและปฏิบัติตามเกณฑ์ของกลุ่มหรือสังคมนั้น ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความคิดเห็นไปตามกลุ่มหรือสังคมที่อยู่

3) ข้อเท็จจริงในเรื่องต่าง ๆ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลแต่ละคนได้รับทั้งนี้ เพราะข้อเท็จจริงที่บุคคลได้รับแตกต่างกัน ก็จะมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันก็ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของบุคคล และอิทธิพลที่มีผลต่อการแสดงความคิดเห็นของแต่ละบุคคลในขณะนั้นด้วย

3. การวัดความคิดเห็น

นักวิชาการได้อธิบายถึงการวัดความคิดเห็นไว้ ดังนี้

วิเชียร เกตุสิงห์ (2541 : 94-97) กล่าวว่า การใช้แบบสอบถามวัดความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้ แบบสอบถามประเภทนี้นิยมสร้างตามแนวความคิดของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งแบ่งน้ำหนักของความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนนั้น ขึ้นอยู่กับใจความว่าจะเป็นทางปฏิฐานหรือปฏิเสธ เบสท์ (Best, 1977 : 171) กล่าวว่า การวัดความคิดเห็นโดยทั่วไป จะต้องมีการประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัด สิ่งเร้าและมีการตอบสนองซึ่งจะออกมาในระดับสูง ต่ำ มาก น้อย วิธีวัดความคิดเห็นนั้น โดยมากจะใช้ตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยให้ ผู้ที่จะตอบคำถามเลือกตอบแบบสอบถามและผู้ถูกวัดจะเลือกตอบความคิดเห็นของคนในเวลานั้นการใช้แบบสอบถามสำหรับการวัดแบบลิเคิร์ต โดยเริ่มด้วยการรวบรวมหรือการเรียบเรียงข้อความที่เกี่ยวกับความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย กับข้อความที่กำหนดให้ ซึ่งข้อความแต่ละข้อความจะมีความคิดเห็นเลือกตอบออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

วัลลภ รัฐฉัตรทรานนท์ (2545 : 102-117) อธิบายว่าทัศนคติ หรือความคิดเห็นที่นิยมที่ใช้อย่างแพร่หลายมี 4 วิธี คือ

3.1 วิธีแบบสเกลวัดความต่างทางศัพท์ (S-D scale = Semantic differential scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติ หรือความคิดเห็น โดยอาศัยคุณสมบัติที่มีความหมายตรงกันข้าม เช่น -เลว ขยัน-ขี้เกียจ เป็นต้น

3.2 วิธีเคิร์ทสเกล เป็นวิธีทางมาตรวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นที่นิยมกันมากที่สุด เพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่าย ประหยัดเวลา ผู้ตอบสามารถแสดงทัศนคติในทางชอบหรือไม่ชอบ โดยยึดอันดับความชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งอาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบ และให้คะแนน 5 4 3 2 1

3.3 วิธีกัทแมนสเกล (Guttman Scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติหรือทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกัน และสามารถจัดอันดับของทัศนคติสูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบกันและกันได้ อย่างต่ำสุดถึงสูงสุดและแสดงถึงการสะสมของข้อความคิดเห็น

3.4 วิธีเทอร์สโตนสเกล (Thurstone Scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาตร แล้วเปรียบเทียบตำแหน่งของความคิด หรือทัศนคติไปในทางเดียวและเสมือนว่าเป็น Scale ที่มีช่วงห่างเท่ากัน

สรุปได้ว่า การวัดความคิดเห็นที่สำคัญ คือ การวัดแบบมาตรส่วนประมาณค่าหรือการวัดแบบลิเคิท์ส ซึ่งมี 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

1. ความหมายของการบริหาร

นักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงความหมายของการบริหารไว้ ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2531 : 6) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการนำเอาทรัพยากรการบริหาร (Administrative resource) มาประกอบตามกระบวนการบริหาร (Process of administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ธีระ รุญเจริญ (2532 : 18) กล่าวว่า การบริหาร คือ การทำงานให้สำเร็จโดยการเตรียมการล่วงหน้าไว้ก่อน ไม่ว่าจะเป็นแผนดำเนินงานและทรัพยากรสนับสนุน ดังนั้นการบริหารจึงเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคนและงาน โดยมีจุดมุ่งหมายคือความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

กมล ชูทรัพย์ (2533 : 91) กล่าวว่าการบริหาร หมายถึง การร่วมมือ
ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งภายในองค์กร เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

พงศ์ศักดิ์ ศรีสมทรัพย์ และชลิตา ศรีมณี (2533 : 22) กล่าวว่า การบริหาร
หมายถึง การดำเนินงานหรือกระบวนการใด ๆ ของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อให้บรรลุ
วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกันโดยคำนึงถึงการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพเข้ามาช่วย

พยอม วงศ์สารศรี (2542 : 11) กล่าวว่า การบริหารคือ กระบวนการที่
ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่าง ๆ ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ โดยอาศัยความร่วมมือร่วม
ใจของสมาชิกในองค์กร การตระหนักถึงความสามารถ ความสำนึก ความต้องการ และความ
มุ่งหวังด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กรควบคู่กันไป องค์กรจึง
จะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ไซมอน (Simon. 1947 : 3) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่าหมายถึง
กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

สรุปได้ว่า การบริหารเป็นการทำงานที่ต้องอาศัยความรู้ทางวิชาการและศิลปะมาใช้
เพื่อนำเอาทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัดมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และให้บรรลุ
วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกัน โดยเกิดจากการร่วมมือของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป

2. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร

2.1 ความหมายของการบริหาร

นักวิชาการหลายท่านที่ได้กล่าวถึงลักษณะหรือกระบวนการบริหาร ดังนี้

2.1.1 การบริหาร โดยเน้นที่หน้าที่มีลักษณะเป็นวงจรที่สำคัญ ดังนี้ ระวัง เนตร
โพธิ์แก้ว (2535 : 42)

1) การวางแผน หมายถึง การกำหนดแนวทางในการทำงาน

2) การจัดองค์การ หมายถึง การจัดหน่วยงานหรือส่วนงาน รวมทั้งการ

บรรจุคนเข้าทำงาน

3) การสั่งการ หมายถึง การกำหนดวิธีการทำงานรวมถึงการใช้อำนาจที่จะ
สั่งให้พนักงานปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

2.1.2 การบริหารที่รวมความหมายไว้อย่างครอบคลุม ดังนี้ สมพงษ์ เกษมสิน
(2525 : 90)

1) การบริหารเป็นการแบ่งงานกันทำ

2) ผู้บริหารต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

3) คนทำงานต้องได้รับผลตอบแทน

4) องค์กรประกอบด้วยโครงสร้างและบุคคล องค์กรจึงมีชีวิตจิตใจ

เช่นเดียวกับมนุษย์

5) ผู้บริหารจะต้องตระหนักไว้เสมอว่า การบริหารองค์การเป็นการบริหาร

คนและบริหารงานควบคู่กันไป

2.2 ทฤษฎีการบริหาร

กูลิค และเออร์วิค (Gulick and Urwick, 1963 : 170-171) ทั้งสองท่านเป็นเจ้าของตำราบริหารที่เน้นเรื่องระบบและรูปแบบโดยเสนอทฤษฎีการบริหารที่โด่งดังมาก คือ “POSDCORB” เป็นทฤษฎีที่ใช้กันมากเพราะเป็นกระบวนการทำงานที่มีขั้นตอน 7 ขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 P : Planning การวางแผนเป็นการวางแผนเค้าโครงการกิจกรรม และวิธีการที่จะต้องปฏิบัติ

2.2.2 O : Organizing การจัดองค์การ เป็นการกำหนดโครงสร้างที่เป็นทางการของอำนาจหน้าที่ขององค์กร โดยยึดหลักการแบ่งหน่วยงาน และทำงานอย่างประสาน

2.2.3 S : Staffing การบริหารงานบุคคล เป็นหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลทั้งสิ้น เริ่มต้นแต่การสรรหา การพัฒนาและจูงใจในบุคคลเหล่านี้ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.4 D : Directing การสั่งการ เป็นภารกิจในการใช้ภาวะการเป็นผู้นำอย่างต่อเนื่องในองค์การในการกระทำการตัดสินใจและทำให้การตัดสินใจนั้นเป็นผลสำเร็จ

2.2.5 CO : Coordinating การประสานงานเป็นงานที่มีความสำคัญในการรวมและประสานให้ส่วนหรือปัจจัยต่าง ๆ ของกระบวนการทำงานมีความเกี่ยวเนื่องระหว่างกัน

2.2.6 R : Reporting การรายงานผลเป็นกระบวนการและเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบถึงความก้าวหน้าของงาน

2.2.7 B : Budgeting การงบประมาณเป็นภารกิจเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงาน การควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง

3. ทรัพยากรการบริหาร

มีนักวิชาการหลายท่านที่ได้อธิบายถึงทรัพยากรการบริหารที่มีความจำเป็นต่อการบริหารจัดการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานหรือองค์กรได้ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2531 : 7-9) กล่าวว่า โดยทั่วไปการบริหารถือว่ามีทรัพยากรที่เป็นปัจจัยสำคัญอยู่ 4 ประการ คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการหรือที่เรียกสั้นๆ ว่า 4 M's จัดว่าปัจจัยทั้งสี่ เป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหาร ดังนี้

3.1 ด้านบุคลากร คนหรือบุคลากรเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญยิ่งในการบริหาร หน่วยงานจึงจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีคุณภาพ คือบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญและที่มีประสบการณ์ที่เหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ ดังนั้นจึงถือได้ว่าเป็นภารกิจของผู้บริหารที่จะต้องใช้ความรู้ความสามารถในอันที่จะได้มาซึ่งบุคลากรที่มีคุณภาพ นับตั้งแต่การสรรหาการฝึกอบรมเพื่อยกระดับความสามารถของบุคลากร รวมถึงการที่จะส่งเสริมให้กำลังใจให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน และรวมถึงมีวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพอีกด้วย

3.2 ด้านงบประมาณ งบประมาณ หมายถึง แผนเบ็ดเสร็จที่แสดงออกในรูปของตัวเงินที่ต้องจ่ายในการดำเนินงานในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งด้านงบประมาณมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงาน เพราะงบประมาณเป็นแผนสำหรับอนาคต โดยหลักการแล้วในการบริหารงบประมาณนั้น รวมถึงการจัดทำงบประมาณประจำปี การจัดทำงบประมาณเพิ่มเติม การจัดทำแผนการในงบประมาณการแก้ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ การของบประมาณฉุกเฉิน และการประเมินผลการใช้งบประมาณ

3.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์ การบริหารงานด้านวัสดุอุปกรณ์เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ ตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการดำเนินการที่ครอบคลุมถึงการศึกษางานที่ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ การสำรวจการรับรู้ความจำเป็นในการใช้วัสดุอุปกรณ์ขององค์กร กระบวนการจัดซื้อ กระบวนการใช้งาน การให้บริการรวมถึงการเก็บบำรุงรักษา

3.4 ด้านการบริหารจัดการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านการบริหารจัดการมีความสำคัญยิ่งเพราะเป็นกิจกรรมที่เป็นของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีการร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การบริหารเป็นกิจกรรมที่เริ่มตั้งแต่การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน รวมถึงการควบคุม ซึ่งใน

แต่ละหน้าที่ดังกล่าวอาจมีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกันไป ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับ ลักษณะและจุดมุ่งหมายขององค์การ เช่น ถ้าเป็นองค์การของรัฐ ก็จะเน้นในเรื่องการให้ บริหารที่มีประสิทธิภาพ ถ้าเป็นองค์การเอกชนจะมีเรื่องของของกำไรเข้ามาเป็นส่วนสำคัญอีก ด้วย

ทรัพยากรทั้ง 4 ประการนี้มักจะเรียกว่า “4 M's” อย่างไรก็ตามมีนักบริหาร หลายท่านมีความเห็นว่ายังมีทรัพยากรอื่น ๆ อีก เช่น อำนาจหน้าที่ (Authority) และเวลา (Time) หรือแม้แต่ตลาด (Market) ซึ่งมีความสำคัญต่อการทำงานทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามผู้ศึกษาเองก็มีความเชื่อว่าทรัพยากรที่สำคัญที่สุดขององค์กรก็คือ คนหรือทรัพยากรมนุษย์เพราะถ้า หน่วยงานใดประกอบด้วยคนดี มีความสามารถก็จะทำให้การพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะคนที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารหรือเป็นผู้นำขององค์กร ยิ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต้อง ได้รับการพัฒนาและเลือกสรรอย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อความสำเร็กร่วมกันนั่นเอง

กรีนวูด (Greenwood. 1965 : 74-75) ได้ให้ความเห็นว่าทรัพยากรการบริหาร ควรมือน้อย 7 ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) อำนาจหน้าที่ (Authority) เวลา (Time) กำลังใจในการทำงาน (Will) และความสะดวกต่างๆ (Facilities) ทั้งนี้ โคนย้ำถึงความสำคัญและจำเป็นของอำนาจหน้าที่และเวลาในการบริหารไว้ว่าในการ บริหารงานนั้น ไม่ว่าจะเป็นงานของรัฐหรือเอกชนก็ตามงานจะไม่สามารถดำเนินไปด้วยดีได้ถ้า หากปราศจากเสียซึ่งอำนาจหน้าที่และเช่นกันการบริหารนั้น ๆ ก็จะไม่สามารถสัมฤทธิ์ผลด้วยดี อย่างมีคุณภาพ หากมิได้กำหนดเวลาให้เหมาะสมเพียงพอกับประเภทและลักษณะของงานนั้น ๆ ส่วนทางการบริหารธุรกิจได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยของการบริหารเพิ่มเติมต่างออกไป อีกคนคือ มีคน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) การจัดการ (Management) วิธีการ (Method) และเครื่องจักร (Machine) และเรียกสั้นๆว่า 6 M'

สรุปได้ว่า ทรัพยากรการบริหารที่สำคัญมี 4 ประการ ได้แก่ บุคลากร ระบบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ หรือเรียกว่า 4m ทรัพยากรการบริหาร ดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ในการบริหารงานทุกประเภท ทุกระดับ หากองค์กรใดใช้ ทรัพยากรการบริหารทั้ง 4 ประการดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้องค์กรนั้นเจริญรุ่งเรือง แต่หากองค์กรใดไม่สามารถใช้ทรัพยากรทั้ง 4 ได้อย่างมีประสิทธิภาพองค์กรนั้นจะล้มเหลวและอาจถึงขั้นต้องล้มเลิกไปในที่สุด

ทรัพยากรทั้ง 4 ประการนี้มักจะเรียกว่า “4 M's” อย่างไรก็ตามมีนักบริหารหลายท่านมีความเห็นว่ายังมีทรัพยากรอื่น ๆ อีก เช่น อำนาจหน้าที่ (Authority) และเวลา (Time) หรือแม้แต่ตลาด (Market) ซึ่งมีความสำคัญต่อการทำงานทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามผู้ศึกษาเองก็มีความเชื่อว่าทรัพยากรที่สำคัญที่สุดขององค์กรก็คือ คนหรือทรัพยากรมนุษย์เพราะถ้าหน่วยงานใดประกอบด้วยคนดี มีความสามารถก็จะทำให้การพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะคนที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารหรือเป็นผู้นำขององค์กร ยิ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าก็ยิ่งได้รับการพัฒนาและเลือกสรรอย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อความสำเร็จร่วมกันนั่นเอง

กรีนวูด (Greenwood, 1965 : 74-75) ได้ให้ความเห็นว่าทรัพยากรการบริหารควรมีอย่างน้อย 7 ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) อำนาจหน้าที่ (Authority) เวลา (Time) กำลังใจในการทำงาน (Will) และความสะดวกต่างๆ (Facilities) ทั้งนี้โดนย้ำถึงความสำคัญและจำเป็นของอำนาจหน้าที่และเวลาในการบริหารไว้ว่าในการบริหารงานนั้นไม่ว่าจะเป็นงานของรัฐหรือเอกชนก็ตามงานจะไม่สามารถดำเนินไปได้ด้วยดีได้ถ้าหากปราศจากเสียซึ่งอำนาจหน้าที่และเช่นกันการบริหารนั้น ๆ ก็จะไม่สามารถสัมฤทธิ์ผลด้วยดีอย่างมีคุณภาพ หากมิได้กำหนดเวลาให้เหมาะสมเพียงพอกับประเภทและลักษณะของงานนั้น ๆ ส่วนทางการบริหารธุรกิจได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยของการบริหารเพิ่มเติมต่างออกไปอีกคนคือ มีคน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) การจัดการ (Management) วิธีการ (Method) และเครื่องจักร (Machine) และเรียกสั้นๆว่า 6 M'

สรุปได้ว่า ทรัพยากรการบริหารที่สำคัญมี 4 ประการ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ หรือเรียกว่า 4m ทรัพยากรการบริหารดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ในการบริหารงานทุกประเภท ทุกระดับ หากองค์กรใดใช้ทรัพยากรการบริหารทั้ง 4 ประการดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้องค์กรนั้นเจริญรุ่งเรือง แต่หากองค์กรใดไม่สามารถใช้ทรัพยากรทั้ง 4 ได้อย่างมีประสิทธิภาพองค์กรนั้นจะล้มเหลวและอาจถึงขั้นต้องล้มเลิกไปในที่สุด

องค์การบริหารส่วนตำบล

1. ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

เดิมสภาตำบลได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งของกระทรวงมหาดไทย ที่ 222/249 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2499 เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้ามามีส่วนร่วมกันบริหารงานของตำบลและ

หมู่บ้านทุกอย่างเท่าที่เป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นและราษฎรเป็นส่วนรวมอันจะเป็นทางนำราษฎรไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยจัดให้มีสภาตำบลและคณะกรรมการสภาตำบลขึ้น ดังนี้ (กรมการปกครอง, 2539 : 10)

วันที่ 1 มีนาคม 2509 กระทรวงมหาดไทยได้ออกคำสั่ง 245/250 เรื่องระเบียบบริหารส่วนตำบลและหมู่บ้าน (ฉบับที่ 2) ขึ้น โดยรวมคณะกรรมการตำบลและสภาตำบลเข้าเป็นองค์กรเดียวกันแบบการปกครองของสุขาภิบาล ทั้งนี้เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพการณ์ยิ่งขึ้น และให้สอดคล้องกับโครงการพัฒนาเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งคณะรัฐมนตรีลงมติรับหลักการแต่เป็นที่สังเกตว่าคำสั่งกระทรวงมหาดไทยทั้ง 2 ฉบับ ดังกล่าวนี้นั้นเป็นเพียงระเบียบปฏิบัติในท้องที่บางแห่งมิเป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหรือประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 218 ได้ระบุไว้

วันที่ 13 ธันวาคม 2515 ได้มีคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 แก้ไขปรับปรุงระเบียบบริหารตำบลและปรับปรุงตำบลให้เป็นสภาตำบลตามคณะปฏิวัติฉบับนี้ภายใน 3 ปี เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในขณะนั้น และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน อย่างไรก็ตามสภาพของสภาตำบลยังไม่เป็นนิติบุคคล แต่ถือเป็นหน่วยงานหนึ่งขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยงานย่อยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทยด่วนมากที่ มท 0309/ว438 ลงวันที่ 29 กันยายน 2509 แะด่วนมากที่ มท 0309/ว99 ลงวันที่ 1 มีนาคม 2510

การที่สภาตำบลไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทำให้การบริหารงานไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความคล่องตัวในการบริหารงาน รัฐบาลได้มีการปรับปรุงฐานะของสภาตำบลใหม่ให้เป็นนิติบุคคล เพื่อให้สามารถรองรับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้มากกว่ายิ่งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคลเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นตาม มาตรา 43 ประกอบด้วยสภากลางการบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 44

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ได้กำหนดเกณฑ์ที่กำหนดให้สภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 40 โดยสภาตำบลมีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยในวรรคสองอาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลโดยทำเป็นประกาศ

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ได้กำหนดเกณฑ์ที่กำหนดให้สภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 40 โดยสภาตำบลมีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยในวรรคสองอาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลโดยทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยและประกาศในราชกิจจานุเบกษาในประกาศนั้น ให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย การเปลี่ยนแปลงเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาตำบลตามวรรคหนึ่งให้ทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา 40 และมาตรา 95 ให้สภาตำบลพ้นจากสภาแห่งสภาตำบลนับแต่วันที่ที่กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไปและให้โอนบรรดางบประมาณ ทรัพย์สินสิทธิ สิทธิเรียกร้องหนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลไปเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 41 และมาตรา 95 วรรคสี่ กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 40 และมาตรา 95 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ไปแล้วเมื่อสิ้นปี 2542 จำนวน 6,747 แห่ง

ในปี พ.ศ. 2542 รัฐบาลได้มีการเสนอขอปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในประเด็นต่างๆ ทั้งโครงสร้างที่มาของสมาชิก อบต. ตามกฎหมายเดิมและส่วนที่เป็น อบต. ที่ได้รับการแก้ไขใหม่พร้อมๆ กันไป พ.ศ. 2546 รัฐบาลได้เสนอขอปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 โดยเนื้อหาส่วนใหญ่ แก้ไขชื่อเรียกบุคคลและคำศัพท์กฎหมายที่ให้สอดคล้องกับกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

2. การกระจายอำนาจสู่องค์การบริหารส่วนตำบล

มีสถาบันที่สำคัญที่ได้กล่าวถึงการกระจายอำนาจสู่องค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้

กรมการปกครอง (2539 : 15) ได้กำหนดหลักการ การกระจายอำนาจสู่องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

คน ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญมาตรา 198 ซึ่งกำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งเป็นหลัก นอกจากนี้คณะกรรมการบริหารส่วนตำบลก็มีที่มาจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกกันมาอีกด้วย

2.3 อำนาจอิสระของผู้บริหารมีขอบเขตหน้าที่ และกิจกรรมมากขึ้นจากเดิมที่ประกาศไว้ในคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 และยังมีอำนาจในพื้นที่ตำบลเพิ่มขึ้นโดยที่หากหน่วยราชการที่ดำเนินการใดๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตำบล จะแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลให้ทราบเสียก่อน

2.4 อำนาจทางการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจัดเก็บภาษีได้เหมือนกับหน่วยการปกครองท้องถิ่นอื่น เช่น เทศบาล และสุขาภิบาล เป็นต้น อาทิเช่น รายได้จากภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์ และผลประโยชน์ที่เกิดจากการฆ่าสัตว์ และยังได้รับการจัดสรรภาษีโดยตรงจากหน่วยราชการที่เก็บภาษีในเขตตำบลนั้นจากภาษีประเภทต่าง ๆ เช่น ค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ภาษีมูลค่าเพิ่มธุรกิจเฉพาะภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิต เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บได้จัดเก็บแล้วก็จัดเก็บภาษีเหล่านี้ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีทางกฎหมายตามลำดับและที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้นอกเหนือไปกว่าท้องถิ่นอีกด้วย เช่น จากอากรรังนก นางแอ่น ค่าธรรมเนียมน้ำบาดาล ประทานบัตรทองประมงค่า ภาคหลวงแร่ ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม ค่าธรรมเนียมจากการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในที่ดิน เป็นต้น

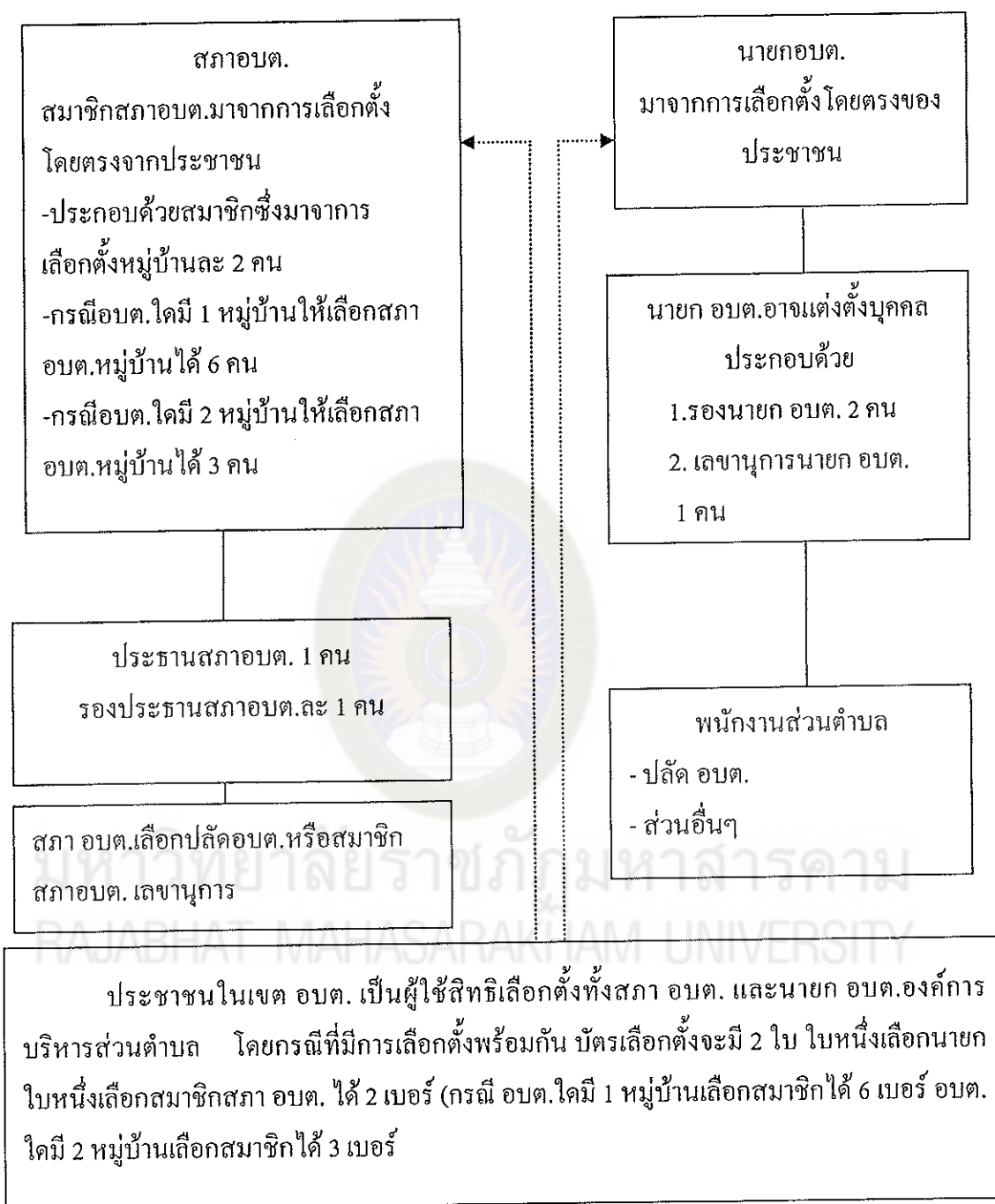
3. โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 องค์การบริหารส่วนตำบลแบ่งโครงสร้างองค์การออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน

3.1 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล (สภา อบต.) เป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรงในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นหมู่บ้านละ 2 คน ในกรณีเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นหมู่บ้านละ 2 คน ในกรณีเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 2 หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 3 คน เขต

เลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล คือ เขตหมู่บ้าน สภา องค์การบริหารส่วนตำบลมี ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน และ รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน มีหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางการบริหารกิจการของ องค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับ งบประมาณรายจ่ายประจำปี ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และควบคุมการ ปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบล กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

3.2 นายกองค์การบริหารส่วนตำบล (นายก อบต.) เป็นองค์กรฝ่ายบริหารเป็น หัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนทำ หน้าที่กิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบล โดยรับผิดชอบต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณ รายจ่ายประจำปี รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งมีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจ แต่งตั้งผู้ที่มีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วน ตำบล เพื่อช่วยปฏิบัติหน้าที่ตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกิน 2 คน

แผนภูมิที่ 2 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและ

องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

ที่มา : โกวิทช์ พวงงาม. 2548 : 234

4. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

4.1 องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (มาตรา 67)

4.1.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทั้งทางน้ำและทางบก เช่น การจัดสรรงบประมาณในการสร้างถนนอย่างเหมาะสม การซ่อมแซมรักษาถนนที่ชำรุดอย่างสม่ำเสมอ การสร้างถนนคอนกรีตครอบคลุมทุกหมู่บ้าน การสร้างถนนได้ตามมาตรฐาน

4.1.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เช่น การเก็บขยะมูลฝอยเป็นประจำ จัดให้มีบริการรถดูดส้วม มีการทำความสะอาดที่สาธารณะ จัดหาภาชนะรองรับขยะอย่างพอเพียง

4.1.3 ป้องกันระงับโรคติดต่อ เช่น การกำจัดยุงลายเป็นประจำการจัดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าเป็นประจำทุกปี การรณรงค์และป้องกันโรคติดต่อ

4.1.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น การจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือในการดับเพลิง การให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยแล้ง

4.1.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เช่น การจัดโครงการอาหารกลางวันให้เด็กนักเรียน จัดให้มีห้องสมุดประจำตำบล จัดให้มีศูนย์บริการอินเทอร์เน็ต การสนับสนุนทุนการศึกษาในแก่ประชาชนในท้องถิ่น

4.1.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ เช่น การช่วยเหลือกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน การช่วยเหลือสงเคราะห์คนชราอย่างทั่วถึง การช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้พิการอย่างทั่วถึง มีกิจกรรมให้เยาวชนได้แสดงออกถึงความสามารถ

4.1.7 คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การรณรงค์อนุรักษ์ป่าไม้ จัดให้มีกิจกรรมปลูกต้นไม้เป็นประจำทุกปี จัดกิจกรรมรณรงค์ในด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม การรณรงค์อนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติ

4.1.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น เช่น การจัดประเพณีตามเทศกาลเป็นประจำทุกปีสนับสนุนการผลิตผลการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น ส่งเสริมสนับสนุนการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.1.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลจัดงบประมาณตามโครงการ ไทยเข้มแข็งเพียงพอ

4.2 องค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

4.2.1 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร

4.2.2 ให้มีและบำรุงไฟฟ้หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

4.2.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ

4.2.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและ

สวนสาธารณะ

4.2.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

4.2.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

4.2.7 บำรุงส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

4.2.8 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของ

แผ่นดิน

4.2.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.2.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

4.2.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

4.2.12 การท่องเที่ยว

4.2.13 การผังเมือง

4.3 องค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการ สาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตนเองตาม (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและ ขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542)

4.3.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

4.3.2 การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ

4.3.3 การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าเรือ ท่าข้าม และที่

จอดรถ

4.3.4 การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่น ๆ

4.3.5 การสาธารณสุขการ

4.3.6 การส่งเสริมการท่องเที่ยว

4.3.7 การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน

4.3.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยว

4.3.9 การจัดการศึกษา

4.3.10 การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี

คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

4.3.11 การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ

วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

4.3.12 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

4.3.13 การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

4.3.14 การส่งเสริมกีฬา

4.3.15 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของ

ประชาชน

4.3.16 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

4.3.17 การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

4.3.18 การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย

4.3.19 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

- 4.3.20 การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- 4.3.21 การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- 4.3.22 การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- 4.3.23 การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพและสาธารณสถานอื่น ๆ
- 4.3.24 การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 4.3.25 การผังเมือง
- 4.3.26 การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- 4.3.27 การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- 4.3.28 การควบคุมอาคาร
- 4.3.29 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 4.3.30 การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 4.3.31 กิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
- สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีอำนาจอิสระในการบริหารจัดการองค์กร เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหา และพัฒนาท้องถิ่นในเขตความรับผิดชอบ โดยมีการจัดตั้งขึ้นและมีอำนาจที่ต้องทำตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 และมีหน้าที่อื่นๆ ที่อาจทำและไม่ทำได้ ตามความเหมาะสมและความจำเป็นแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้ให้อำนาจไว้ด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลนาถ่อน

1. สภาพทั่วไปและที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลนาถ่อน ตั้งอยู่ในเขตอำเภอชาติพูนม โดยห่างจากอำเภอชาติพูนมเป็นระยะทาง 22 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลนาถ่อน. 2553 : 9-15)

ทิศเหนือติดต่อกับตำบลบ้านกลาง ตำบลคลองเตย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

ทิศใต้ติดต่อกับตำบลคอนนางหงส์ ตำบลนางงาม อำเภอชาติพูนม จังหวัดนครพนม
ทิศตะวันออกติดต่อกับแม่น้ำโขง และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลโพนแพง อำเภอชาติพูนม จังหวัดนครพนม

2. เนื้อที่

องค์การบริหารส่วนตำบลนาถ่อน มีเนื้อที่โดยประมาณ 27.63 ตารางกิโลเมตร หรือจำนวนประมาณ 17,268 ไร่ ทำนาพื้นที่ 10,108 ไร่ / ที่อยู่อาศัยพื้นที่ 2,000 ไร่ / ป่าไม้ 2,651 ไร่ / อื่น ๆ 2,509 ไร่

3. ลักษณะภูมิประเทศ

เป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมไม่ถึง ลักษณะดินเป็นดินปนทราย มีลำห้วยบังฮวก ลำห้วยเชื่อมและมีแม่น้ำโขงไหลผ่านเพื่อใช้ในการเกษตรและเลี้ยงสัตว์

ลักษณะทางภูมิอากาศ มี 3 ฤดู

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนตุลาคม

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์

4. จำนวนหมู่บ้านและจำนวนประชากร

จำนวนหมู่บ้านและจำนวนประชากร ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาถ่อน มีทั้งหมด 14 หมู่บ้านดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนหมู่บ้านและประชากร

หมู่ที่ / บ้าน	จำนวนประชากร		
	ชาย	หญิง	รวม
หมู่ที่ 1 บ้านนาถ่อนทุ่ง	529	587	1,116
หมู่ที่ 2 บ้านนาถ่อนทุ่ง	463	491	954
หมู่ที่ 3 บ้านนาถ่อนท่า	264	297	561
หมู่ที่ 4 บ้านหัวขัว	129	137	266
หมู่ที่ 5 บ้านโพนบก	181	169	350
หมู่ที่ 6 บ้านดงยอ	507	447	954
หมู่ที่ 7 บ้านดงยอ	495	485	980
หมู่ที่ 8 บ้านดงก้อม	212	230	442
หมู่ที่ 9 บ้านดงป่ายูง	346	335	681
หมู่ที่ 10 บ้านหนองหญ้าม้า	326	343	669
หมู่ที่ 11 บ้านหนองบัวโค้ง	88	96	184
หมู่ที่ 12 บ้านนาถ่อนทุ่ง	331	325	656
หมู่ที่ 13 บ้านนาถ่อนท่า	175	204	379
หมู่ที่ 14 บ้านนาถ่อนทุ่ง	297	283	580
รวม	4,343	4,429	8,772

5. แบ่งเขตการปกครองดังนี้

หมู่บ้าน อพป.	จำนวน	14	หมู่บ้าน
หมู่บ้าน กองหนุนแห่งชาติ (กนช.)	จำนวน	1	หมู่บ้าน
หมู่บ้าน ป้องกันตนเองชายแดนไทยลาว (ปชด.)	จำนวน	1	หมู่บ้าน
หมู่บ้าน สีเขียว	จำนวน	1	หมู่บ้าน

6. ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม

อาชีพ

เกษตรกรรม	เช่น	ทำนา, ทำไร่, ทำสวน, ฯลฯ
รับจ้าง	เช่น	รับจ้างทั่วไป, ไปทำงานต่างประเทศ ฯลฯ
ค้าขาย	เช่น	ทำธุรกิจค้าขายรถยนต์, ขายเครื่องมือกลสิกรรม ฯลฯ
เลี้ยงสัตว์	เช่น	เลี้ยง โค, กระบือ, สุกร, เป็ด, และไก่ ฯลฯ
อุตสาหกรรมในครอบครัว	เช่น	ตีเหล็ก, ทำเครื่องเงิน, และเย็บผ้า ฯลฯ

7. หน่วยเศรษฐกิจในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลนาถ่อน

โรงแรม	จำนวน	-	แห่ง
ปั้มน้ำมันและก๊าซ	จำนวน	3	แห่ง
โรงงานอุตสาหกรรม	จำนวน	4	แห่ง
โรงสี	จำนวน	35	แห่ง

8. สภาพสังคม

8.1 การศึกษา

โรงเรียนเอกชน	จำนวน	-	แห่ง
โรงเรียนประถมศึกษา	จำนวน	7	แห่ง
โรงเรียนมัธยม	จำนวน	1	แห่ง
โรงเรียนอาชีวศึกษา	จำนวน	-	แห่ง
โรงเรียนสถาบันชั้นสูง	จำนวน	-	แห่ง
ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	จำนวน	14	แห่ง
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน	6	แห่ง

8.2 สถาบันและองค์การทางศาสนา

วัด / สำนักสงฆ์	จำนวน	12	แห่ง

8.3 บริการทางสาธารณสุข

สถานีนอนามัยประจำตำบลและหมู่บ้านจำนวน 2 แห่ง
 อัตรการมีและใช้และใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 100

8.4 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

สถานีตำรวจชุมชนตำบลนาถ่อน	จำนวน	1	แห่ง
สถานีดับเพลิง	จำนวน	-	แห่ง

9. การบริการพื้นฐาน

9.1 การคมนาคม

ถนนหลวงแผ่นดิน สายนครพนม	-	อุบลราชธานี
ถนนสายรองถนน รพช. สายนาถ่อน-		หนองยาว
สายนาถ่อน	-	นายอ

ถนนภายในหมู่บ้านเป็นคอนกรีต ประมาณร้อยละ 80 ของถนนภายในหมู่บ้านทั้งหมด

คณะกรรมการหมู่บ้าน

1. ประวัติความเป็นมา

1.1 คณะกรรมการหมู่บ้าน ได้กำเนิดขึ้นตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 มาตรา 28 ตี โดยกำหนดให้หมู่บ้านหนึ่งมีคณะกรรมการหมู่บ้านคณะหนึ่ง มีหน้าที่เสนอข้อแนะนำและให้คำปรึกษาต่อผู้ใหญ่บ้าน เกี่ยวกับการกิจที่จะต้องปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน (กรมการปกครอง, 2551: 25)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2524 คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ และระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ได้พิจารณาเห็นว่า การดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้านในสถานการณ์ปัจจุบันนี้ (พ.ศ. 2524) ยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ และไม่สามารถบริหารงานตอบสนองความต้องการของประชาชนได้เท่าที่ควรเนื่องจาก

1.1.1 การดำเนินงานของหมู่บ้านอยู่ในดุลยพินิจของผู้ใหญ่บ้านเพียงคนเดียว

1.1.2 กระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ จัดตั้งคณะกรรมการระดับหมู่บ้านขึ้นซ้ำซ้อนกันหลายรูปแบบ

1.1.3 รัฐบาลขาดนโยบายที่แน่นอนและต่อเนื่องในการสนับสนุนหมู่บ้าน

1.2 คณะกรรมการปฏิรูปฯ จึงได้เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีให้ปรับปรุงรูปแบบการบริหารงานของหมู่บ้านในด้านต่างๆ ดังนี้

1.2.1 ส่งเสริมให้การดำเนินงานของหมู่บ้านอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบในรูปคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อให้การวินิจฉัยเรื่องต่างๆ เป็นไปอย่างรอบคอบ รัดกุม

1.2.2 ปรับปรุงโครงสร้างของคณะกรรมการหมู่บ้าน ให้เป็นคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ คือ

- 1) ยึดรูปแบบคณะกรรมการหมู่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 เป็นหลัก
- 3) ปรับปรุงโครงสร้างให้สอดคล้องกับรูปแบบหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองหรือ อพป.

4) ยกเลิกคณะกรรมการระดับหมู่บ้านรูปแบบอื่นๆ (ยกเว้นคณะกรรมการกลางหมู่บ้าน อพป.) ให้ใช้คณะกรรมการหมู่บ้านเพียงคณะเดียว

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2524 ลงมติในหลักการให้มีคณะกรรมการหมู่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช 2457 เป็นหลัก ตามความเห็นของคณะกรรมการปฏิรูปฯ และมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการ

1.3 กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง ได้ดำเนินการปรับปรุงรูปแบบคณะกรรมการหมู่บ้านที่มีมาแต่เดิมให้มีประสิทธิภาพ โดยร่วมกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องวางแนวทางดำเนินงานซึ่งได้ตราข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2526 ขึ้น

1.4 คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2526 ลงมติว่า

1.4.1 รับทราบผลการดำเนินงานปรับปรุงคณะกรรมการหมู่บ้านของกระทรวงมหาดไทย

1.4.2 ให้กระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2524 เรื่อง การปรับปรุงรูปแบบหมู่บ้าน ซึ่งอนุมัติในหลักการให้มีคณะกรรมการหมู่บ้านเพียงคณะเดียวโดยเคร่งครัดเว้นแต่หมู่บ้าน อพป. ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ. 2522 ให้คงเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

1.4.3 อนุมัติในหลักการให้นายอำเภอมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการและบุคคลอื่นใดทุกสังกัดให้เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการหมู่บ้านและที่ปรึกษาของฝ่ายกิจการต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยฯ ได้โดยขอให้คำนึงถึงข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติ ด้วยว่า

1) ผู้ที่จะเข้าร่วมเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการหมู่บ้านและที่ปรึกษาของฝ่ายกิจการต่างๆ นอกเหนือจากผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วจะต้องมีความเต็มใจ และอุทิศเวลาเพื่อการนี้

2) สำหรับเป็นที่ข้าราชการ ควรได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าส่วนราชการนั้นๆ ก่อนด้วย

1.4.4 ให้กระทรวงมหาดไทยรับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้ไปพิจารณาด้วย ดังนี้

1) กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการหมู่บ้านและกรรมการสภาตำบลผู้ทรงคุณวุฒิ ในขณะที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้านจะต้องไม่มีค่าตอบแทนตลอดไป

2) ในกรณีที่บุคคลได้รวมตัวกัน จัดตั้งเป็นกลุ่มเพื่อดำเนินการกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยส่วนราชการไม่ได้เกี่ยวข้องด้วยนั้น ถ้ากลุ่มใดมีกิจการทำนองเดียวกับกิจการใดในคณะกรรมการหมู่บ้าน ก็ควรจัดให้อยู่ในกิจการนั้นๆ ด้วย

3) ควรพิจารณาให้มีคณะกรรมการหมู่บ้าน ทำนองเดียวกันนี้สำหรับชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานครด้วย

1.5 กระทรวงมหาดไทยได้ให้จังหวัด/อำเภอ ได้ปรับปรุงคณะกรรมการหมู่บ้านในปี 2526 ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 และข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม) พ.ศ. 2526 โดยได้มีการเลือกตั้งกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่พร้อมทั้งแต่งตั้งฝ่ายกิจการต่างๆ ของ กม. และที่ปรึกษา กม. พร้อมกันทั่วประเทศ

1.6 กระทรวงมหาดไทย ได้ออกข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นนอกจากผู้ใหญ่บ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีสามารถเป็นประธานฝ่ายกิจการอื่นได้ และจังหวัด/อำเภอ จัดตั้งฝ่ายกิจการสตรี เพิ่มขึ้นในคณะกรรมการหมู่บ้านอีก 1 ฝ่าย เพื่อเป็นการส่งเสริมบทบาทของสตรีในการมีส่วนร่วมบริหารและพัฒนาหมู่บ้าน

1.7 รัฐบาลได้แก้ไขพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 เนื่องด้วยปัจจุบันได้มีการปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปโดยรวดเร็ว คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ โดยปรับปรุงโครงสร้าง บทบาท อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน ตามมาตรา 28 ตรี พระราชบัญญัติปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11)

พ.ศ. 2551 จึงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 27 ก เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2551 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 6 เมษายน 2551

1.8 กระทรวงมหาดไทยได้ยกเลิกข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2526 , ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 และข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกตั้งกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ พ.ศ. 2533 โดยได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2551 เพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างบทบาท อำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการหมู่บ้าน ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551

2. รูปแบบของคณะกรรมการหมู่บ้าน

2.1 คณะกรรมการหมู่บ้านหรือ กม. ถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2457 ซึ่งแก้ไขปรับปรุง (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ประกอบด้วยคณะกรรมการ 2 ประเภท

2.1.1 กรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาในหมู่บ้าน ผู้นำหรือผู้แทนกลุ่มหรือองค์กรในหมู่บ้าน

2.1.1 กรรมการหมู่บ้านโดยการเลือกตั้ง ได้แก่ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้เลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีจำนวน 2-10 คน โดยให้ที่ประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้กำหนด จำนวนที่พึงมีในหมู่บ้าน

2.2 ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2551 กำหนดให้กรรมการหมู่บ้านเลือกรองประธานกรรมการหมู่บ้านจากกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่งคนหนึ่ง และจากกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิอีกคนหนึ่ง โดยให้คณะกรรมการหมู่บ้านเลือกรองประธานคนใดคนหนึ่งเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง และประธานคณะกรรมการหมู่บ้านเลือกกรรมการหมู่บ้านคนหนึ่ง เป็นเลขานุการคณะกรรมการหมู่บ้าน

และให้คณะกรรมการหมู่บ้านเลือกกรรมการหมู่บ้านคนหนึ่งเป็นเหรียญ ส่วนกรรมการหมู่บ้านคนอื่นๆ ก็จะแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของคณะทำงานด้านต่างๆ

ดังนั้น รูปแบบคณะกรรมการหมู่บ้านจะมีลักษณะดังนี้

1. ผู้ใหญ่บ้าน	เป็นประธาน
2. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	เป็นกรรมการ
3. สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เป็นกรรมการ
4. ผู้นำหรือผู้แทนกลุ่มหรือองค์กรในหมู่บ้าน	เป็นกรรมการ
5. กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ 2-10 คน	เป็นกรรมการ
- * ลำดับที่ 1-4 เป็นโดยตำแหน่ง
* ลำดับที่ 5 เป็นโดยการเลือกของราษฎรในหมู่บ้าน

3. การได้มาและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการหมู่บ้าน

3.1 การได้มาของกรรมการหมู่บ้านของผู้นำหรือผู้แทนหรือองค์กรในหมู่บ้าน

ผู้นำของกลุ่มดังต่อไปนี้ มีสิทธิเป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง

3.1.1 กลุ่มบ้านตามประกาศของนายอำเภอ

3.1.2 กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มกิจกรรมที่มาจากการรวมตัวกันของสมาชิก ซึ่ง

ตั้งขึ้นตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของทางราชการตามที่กระทรวงมหาดไทย ประกาศ

3.1.3 กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มกิจกรรมที่มาจากการรวมตัวกันของสมาชิก หรือตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม และต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) เป็นกลุ่มที่มีสมาชิกไม่น้อยกว่า 20 คน
- 2) สมาชิกของกลุ่มไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้าน
- 3) เป็นกลุ่มที่มีการดำเนินกิจกรรมในหมู่บ้าน อย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน
- 4) เป็นกลุ่มที่มีกฎระเบียบที่กำหนดไว้ชัดเจน และต้องเกิดจากสมาชิก

ร่วมกันกำหนด

ทั้งนี้ นายอำเภออาจพิจารณาขเว้นลักษณะตาม (ก) ได้ในกรณีที่เหมาะสม

3.2 เงื่อนไขเวลาที่ต้องจัดให้มีการเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2.1 ถ้าตำแหน่งกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิครบวาระการดำรงตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งพร้อมกัน ให้นายอำเภอดำเนินการจัดให้มีการประชุมเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิครบวาระการดำรงตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งพร้อมกัน

3.2.2 ถ้ากรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิว่างลง จนเป็นเหตุให้กรรมการหมู่บ้านที่เหลืออยู่มีจำนวนน้อยกว่า 2 คน และกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิที่เหลือมีวาระการดำรงตำแหน่ง ไม่น้อยกว่า 180 วัน ให้นายอำเภอจัดให้มีการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างภายใน 30 วัน เลือกแทนตำแหน่งที่ว่างโดยให้มีวาระเท่ากัน

3.3 การพ้นจากตำแหน่ง

กรรมการหมู่บ้าน โดยตำแหน่งได้แก่

3.3.1 ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนา เมื่อพ้นจากการดำรงตำแหน่ง

3.3.2 ผู้นำหรือผู้แทนกลุ่มในหมู่บ้านสิ้นสุดลงเมื่อมีการเลือกผู้นำหรือผู้แทนขึ้นใหม่

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่งแล้ว การเป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่งของผู้นำกลุ่มในหมู่บ้านต้องสิ้นสุดลง ด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

- 1) ขาดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน
- 2) ตาย
- 3) เมื่อนายอำเภอมีประกาศให้กลุ่มตามข้อ 6(1) หรือ(3) สิ้นสุดสภาพของการเป็นกลุ่ม หรือขาดคุณสมบัติของการเป็นกลุ่ม

ในกรณีที่กลุ่มถูกยุบ เลิก หรือไม่มีการดำเนินกิจกรรมต่อเนื่องกันเป็นเวลาเกินหนึ่งปี ให้ถือว่าสิ้นสุดสภาพของการเป็นกลุ่ม หรือขาดคุณสมบัติของการเป็นกลุ่ม และให้กรรมการหมู่บ้านรายงานให้นายอำเภอประกาศตามข้อ 8

3.4 วิธีการเลือกตั้งกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ

3.4.1 ให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธาน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นกรรมการทำหน้าที่ดำเนินการเลือก และให้นายอำเภอแต่งตั้ง ปลัดอำเภอประจำตำบล ข้าราชการในอำเภอ 1 คน และกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านในอำเภอนั้น 1 คน เป็นที่ปรึกษาทำหน้าที่สักขีพยานด้วย

3.4.2 วิธีการเลือกกระทำโดยวิธีลับหรือเปิดเผยก็ได้ ทั้งนี้ให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้านการปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2551

3.4.3 ราษฎรที่มีสิทธิเข้าประชุมส่วนมากที่มาประชุมเลือกผู้ใดแล้วให้ถือว่าผู้นั้นเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิและให้นายอำเภอออกหนังสือสำคัญไว้เป็นหลักฐาน

3.5 คุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีสิทธิเลือกกรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิ

3.5.1 มีสัญชาติไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง

3.5.2 ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

3.5.3 ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ

3.5.4 มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำ และมีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านนั้น ติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 เดือนจนถึงวันเลือกตั้ง

4. โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้านการปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2551 กำหนดให้คณะกรรมการหมู่บ้านแต่งตั้งคณะกรรมการต่างๆ เพื่อช่วยเหลือปฏิบัติการกิจของคณะกรรมการหมู่บ้านและผู้ใหญ่บ้าน ดังนี้

4.1. คณะทำงานด้านอำนวยการ ประกอบด้วย ประธานกรรมการหมู่บ้าน รองประธานกรรมการหมู่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หัวหน้าคณะทำงานด้านต่างๆ เลขานุการ และ เสร้อยฉีก โดยให้ประธานกรรมการหมู่บ้านและเลขานุการ เป็นหัวหน้าและเลขานุการ คณะทำงาน มีหน้าที่เกี่ยวกับ

4.1.1 งานธุรการ

4.1.2 การจัดการประชุม

4.1.3 การรับจ่ายและเก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของหมู่บ้าน

4.1.4 การประชาสัมพันธ์

4.1.5 การประสานงานและติดตามการทำงานของคณะทำงานด้านต่างๆ

4.1.6 การจัดทำรายงานผลการดำเนินการของคณะกรรมการในรอบปีและ

4.1.7 งานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการ

มอบหมาย

4.2 คณะทำงานด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ประกอบด้วย กรรมการหมู่บ้านซึ่งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้าคณะทำงาน และกรรมการหมู่บ้านที่ คณะกรรมการเลือก มีหน้าที่เกี่ยวกับ

4.2.1 การส่งเสริมให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการปกครองระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4.2.2 การส่งเสริมอุดมการณ์และวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้กับราษฎร ในหมู่บ้าน

4.2.3 การส่งเสริมดูแลให้ราษฎรปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎระเบียบ ข้อบังคับของหมู่บ้าน

4.2.4 การสร้างความเป็นธรรมและประนีประนอมข้อพิพาท

4.2.5 การตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยการป้องกันและปราบปรามยา เสพติคภายในหมู่บ้าน

4.2.6 การคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณประโยชน์ของ หมู่บ้าน

4.2.7 การป้องกันบรรเทาสาธารณภัยและภัยอันตรายของหมู่บ้าน

4.2.8 งานอื่นใดตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้าน หรือคณะกรรมการ มอบหมาย

4.3 คณะทำงานด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน ประกอบด้วย กรรมการหมู่บ้านที่ คณะกรรมการเลือก มีหน้าที่เกี่ยวกับ

4.3.1 การจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน

4.3.2 ประสานการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านกับ คณะทำงานด้านต่างๆ เพื่อดำเนินการหรือเสนอของบประมาณจากภายนอก

4.3.3 การรวบรวมและจัดทำข้อมูลต่างๆ ของหมู่บ้าน

4.3.4 การติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาหมู่บ้านและงานอื่นใด ตามที่ประธานกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

4.4 คณะทำงานด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ ประกอบด้วย กรรมการหมู่บ้านที่ คณะกรรมการเลือก

4.4.1 มีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน

4.4.2 การพัฒนาและส่งเสริมการประกอบอาชีพ การผลิตและการตลาด เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้กับราษฎรในหมู่บ้าน

4.4.3 งานอื่นใดตามที่ประธานคณะกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

4.5 คณะทำงานด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข ประกอบด้วย กรรมการหมู่บ้านที่คณะกรรมการเลือก มีหน้าที่เกี่ยวกับ

4.5.1 การพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ การจัดสวัสดิการในหมู่บ้าน

4.5.2 การสงเคราะห์ผู้ยากจนที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้

4.5.3 การส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาธารณสุข

4.5.4 งานอื่นใดตามที่ประธานคณะกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

4.6 คณะทำงานด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย กรรมการหมู่บ้านที่คณะกรรมการเลือก มีหน้าที่เกี่ยวกับ

4.6.1 การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา การบำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของหมู่บ้าน

4.6.2 งานอื่นใดตามที่ประธานคณะกรรมการหมู่บ้านหรือคณะกรรมการมอบหมาย

4.7 คณะทำงานด้านอื่นๆ ที่คณะกรรมการหมู่บ้านเสนอและนายอำเภอเห็นชอบ

5. ที่ปรึกษาคณะกรรมการหมู่บ้าน

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2551

ปลัดอำเภอประจำตำบล

5.1 กำนัน นายกเทศมนตรีตำบล/นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

5.2 นายอำเภออาจแต่งตั้งข้าราชการที่ปฏิบัติงานในตำบลหรือหมู่บ้านนั้น หรือบุคคลอื่นใดที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นสมควรเพิ่มเติมก็ได้

6. การบริหารการเงินในหมู่บ้าน

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2551

6.1 คณะกรรมการ โดยความเห็นชอบของนายอำเภอ อาจมีมติให้จัดตั้งกองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน ตลอดจนกิจกรรมอันเป็นประโยชน์สาธารณะของหมู่บ้านก็ได้ โดยกองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้านนั้น เพื่อเป็นกองทุนในการบริหารจัดการและการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ โดยกองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้านอาจมีรายได้ ดังนี้

6.1.1 เงินที่กลุ่มหรือองค์กรภายในหมู่บ้านจัดสรรให้

6.1.2 เงินที่ได้รับการอุดหนุนจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.1.3 เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้

6.1.4 รายได้จากการจัดกิจกรรมของหมู่บ้าน

6.2 ให้คณะกรรมการ โดยความเห็นชอบของนายอำเภอกำหนดหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินของกองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้านไว้ ดังนี้

6.2.1 ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม

6.2.2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของคณะกรรมการ

6.2.3 การจัดสวัสดิการภายในหมู่บ้าน

6.2.4 การจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้าน

6.2.5 ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

7. การประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2551

7.1 ให้คณะกรรมการประชุมกันเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง โดยให้มีการประชุมภายใน 7 วัน หลังจากการประชุมประจำเดือนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่นายอำเภอเรียกประชุม

7.2 การประชุมให้กระทำโดยเปิดเผยและเปิดโอกาสให้ราษฎรเข้าฟังได้ เว้นแต่คณะกรรมการจะลงมติให้ประชุมลับ

7.3 การประชุมต้องมีกรรมการหมู่บ้านมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการหมู่บ้านทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

7.4 การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์เว้นแต่กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการอื่นใดกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

7.5 กรณีเรื่องใดที่ที่ประชุมเห็นว่าเป็นเรื่องที่ต้องรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านหรือเป็นเรื่องที่จะมีผลกระทบกับวิถีชีวิตของราษฎรในชุมชนหรือหมู่บ้าน หรือเป็นเรื่องที่มีกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ให้เป็นไปตามมติให้มีการประชุมประชาคม หมู่บ้าน คณะกรรมการอาจมีมติให้มีการประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อรับฟังความคิดเห็นเรื่อง ดังกล่าวก็ได้

7.6 คณะกรรมการหมู่บ้านอาจมีมติให้มีการประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อ รับฟังความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวได้ โดยเมื่อที่ประชาคมหมู่บ้านลงมติในเรื่องใดแล้ว ให้ คณะกรรมการแจ้งนายอำเภอและประกาศให้ราษฎรทราบโดยทั่วกัน และปฏิบัติตามมติของที่ ประชุมประชาคมหมู่บ้าน ทั้งนี้ มติประชาคมต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย และระเบียบของทาง ราชการ พร้อมทั้งแจ้งให้นายอำเภอและราษฎรในหมู่บ้านทราบโดยทั่วกัน

7.7 ราษฎรในหมู่บ้านผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านจำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน อาจ ยื่นหนังสือเสนอความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับกิจกรรมหรือประโยชน์สาธารณะของหมู่บ้าน ต่อคณะกรรมการได้ และให้คณะกรรมการบรรจุเรื่องดังกล่าวเข้าที่ประชุมพิจารณา

8. การควบคุมดูแล

ให้นายอำเภอมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ หมู่บ้านและมติที่ประชุมประชาคมหมู่บ้านให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของทาง ราชการ และให้ปลัดอำเภอประจำตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติตามอำนาจ หน้าที่ของนายอำเภอ

9. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน

9.1 การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ใน พระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2551

มาตรา 28 ตรี วรรคสอง คณะกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่ช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน และปฏิบัติ หน้าที่อื่นตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือที่นายอำเภอมอบหมาย หรือ ที่ผู้ใหญ่บ้านร้องขอ

มาตรา 28 ตรี วรรคสาม ให้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นองค์กรหลักที่รับผิดชอบในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน และบริหารจัดการกิจกรรมที่ดำเนินงานในหมู่บ้านร่วมกับองค์กรอื่นทุกภาคส่วน

9.2 ภารกิจตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายอื่นๆ

อำนาจหน้าที่ในการประนีประนอมข้อพิพาทในระดับหมู่บ้าน

คณะกรรมการหมู่บ้านมีอำนาจหน้าที่ในการประนีประนอมข้อพิพาทในระดับหมู่บ้าน โดยมีข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการปฏิบัติงานประนีประนอมข้อพิพาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2530

ลักษณะของข้อพิพาทที่จะทำการประนีประนอม ข้อพิพาทนั้นเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับ

9.2.1 คดีแพ่งทุกประเภท

9.2.2 คดีอาญาประเภทความผิดที่ยอมความกันได้

9.2.3 คู่กรณีทั้งสองฝ่ายตกลงให้คณะกรรมการหมู่บ้านประนีประนอมข้อ

พิพาทและ

9.2.4 ข้อพิพาทดังกล่าวที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านหรือคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้าน

9.3 ภารกิจงานตามนโยบายของรัฐ คณะกรรมการหมู่บ้านทำหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้ใหญ่บ้านในการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลที่ดำเนินงานในหมู่บ้าน เช่น โครงการ SML กองทุนหมู่บ้าน การแก้ไขปัญหายาเสพติด ฯลฯ ซึ่งผู้ใหญ่บ้านอาจมอบหมายคณะทำงานในแต่ละด้าน เพื่อเป็นการกระจายอำนาจในการทำงานเพื่ออำนวยความสะดวกและสนองความต้องการของประชาชน

9.4 ภารกิจงานประจำกระทรวง ทบวง กรม คณะกรรมการหมู่บ้านทำหน้าที่ในการปฏิบัติงานของทุกกระทรวง ทบวง กรม โดยสั่งการผ่านจังหวัดและอำเภอ

9.5 ภารกิจเฉพาะตามลักษณะพื้นที่ คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นองค์กรหรือผู้แทนของประชาชนในการสะท้อนปัญหาความต้องการของประชาชน ซึ่งมีความแตกต่างกันตามลักษณะโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณี และสภาพปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนตามภูมิประเทศ และภูมิสังคม เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ

10. คณะกรรมการหมู่บ้านในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาถ่อน

องค์การบริหารส่วนตำบลนาถ่อน มีจำนวนคณะกรรมการหมู่บ้าน ดังใน

ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนคณะกรรมการหมู่บ้านในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาถ่อน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนคณะกรรมการหมู่บ้าน
1	บ้านนาถ่อนทุ่ง	15
2	บ้านนาถ่อนทุ่ง	15
3	บ้านนาถ่อนท่า	15
4	บ้านหัวขัว	15
5	บ้านโพนบก	15
6	บ้านดงยอ	15
7	บ้านดงยอ	15
8	บ้านดงก้อม	15
9	บ้านดงป่ายูง	15
10	บ้านหนองหญ้าฆ่า	15
11	บ้านหนองบัวโค้ง	15
12	บ้านนาถ่อนทุ่ง	15
13	บ้านนาถ่อนท่า	15
14	บ้านนาถ่อนทุ่ง	15
รวม		210

ที่มา : ที่ทำการปกครองอำเภอธาตุพนม. 2553 : 1

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประยงค์ จันทยงค์ (2540 : 62) ได้ศึกษาความคิดเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดจันทบุรี พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนเพศ อายุ สถานภาพสมรส และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งไม่มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็น

อนันต์ เฉชโยธิน (2544 : 43-49) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่าสภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับคือ ด้านส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ ด้านคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านบำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการจัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก และด้านส่งเสริม การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะแนวทาง เพื่อการปรับปรุงการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดสรรงบประมาณให้ครอบคลุมการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น ขนาดประชากรพื้นที่ และสภาพท้องถิ่น ควรจัดฝึกอบรมให้แก่บุคลากรให้นำไปปฏิบัติงานได้จริงในลักษณะการฝึกอบรมแบบเข้ม ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาอุปสรรคร่วมกัน

วิสา นราเทียม (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนเห็นว่าการบริการสาธารณะด้าน โครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา สายบ้านหนองจาน ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและเป็นรายด้านในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ ด้าน

คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น รองลงมา ได้แก่ ด้านการประหยัดเวลาในการเดินทาง ด้านการแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างรวดเร็ว และด้านตรงกับความต้องการของประชาชน

คุณาวุฒิ ไชยคำภา (2547 : 74-75) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกและด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน คือ ด้านการรักษาความสะอาดของถนนทางเดิน ที่สาธารณะและการกำจัดขยะมูลฝอย ด้านการป้องกันสาธารณภัย ด้านการส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชนและผู้สูงอายุด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและด้านการคุ้มครองและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก๑บริหารและพนักงานส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดนครพนม โดยรวมและเป็นรายด้าน 7 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่พนักงานส่วนตำบลเห็นว่ามี การดำเนินงานตามบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น มากกว่าคณะผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปราณีต ไชยพันธ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครพนม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สำหรับปัญหาสภาพการดำเนินงานโดยรวมและรายได้อยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครพนม ที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

วิสูตร จงชวนิชย์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบรือต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรือ อำเภอบรือ จังหวัด

มหาสารคาม พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรบือโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรักษาและระงับโรคติดต่อและด้านการบำรุงศิลปประเพณี ภูมิปัญญาของท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ประชาชนเห็นด้วยในระดับมาก ส่วนด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการพัฒนาทางบกและทางน้ำ ด้านการรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านการศึกษา ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุผู้พิการ และด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ของเทศบาลตามกฎหมายและนโยบายของรัฐ ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรบือ ทั้งโดยรวมและรายด้านทั้ง 9 ด้านไม่แตกต่างกัน

พิชัย วัฒนกิติกุล (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับ 5 ด้าน คือ ด้านบำรุงรักษาศิลปประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ด้านคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำ ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและด้านการป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

เด่นดวง สุบุตรดี (2550 : 106-107) ได้ศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 8 ด้านโดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการบำรุงศิลปประเพณี ภูมิปัญญาของท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 7 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการจัดให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ รองลงมาคือ ด้านการรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม ด้านการรักษาและระงับโรคติดต่อ

ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และด้านการจัดให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิงและความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกันต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดนครพนม พบว่าคณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกันต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดนครพนม มีความคิดเห็นโดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

ประมวล เกตรา (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนต่อการพัฒนาของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาของเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และคณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา แตกต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนคณะกรรมการที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาเทศบาลตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

พรธธิพา สมศรีดา (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยระดับการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลในจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลที่มีเพศ ระดับการศึกษา และระยะเวลาปฏิบัติงานแตกต่างกันมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

ทวีศักดิ์ ปึกษา (2550 : 97) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัย พบว่า 1) ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการป้องกันโรค และระงับโรคติดต่อ ด้านการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านการคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ด้านการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก และ

ระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ด้านการรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล และระดับน้อยหนึ่งด้าน คือ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่จำแนกอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การเป็น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุเทพ เหนือโพธิ์ทอง (2550 : 72-75) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ระดับปานกลางทุกข้อ

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานแตกต่างกัน

ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานแตกต่างกัน

ปรานีต ทนน้ำ (2551 : 93) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลดาดทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีสถานภาพหมู่บ้านแตกต่างกัน การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลดาดทอง อำเภอ ศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี พบว่าโดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

เดือนฉาย ผลเรื่อง (2551 : 80) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองขาม อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองขาม อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY